

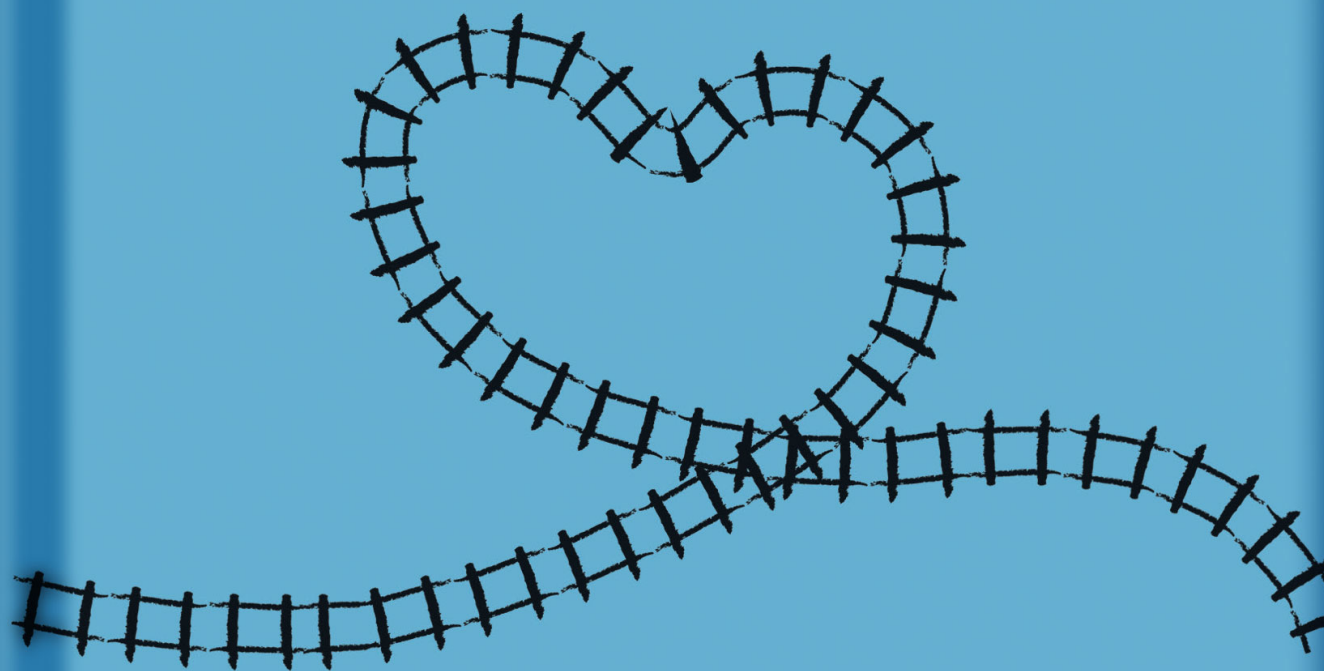

PASAULES BESTSELLERS

RIČARDS ROPERS

DZĪVOŠANAS VĒRTS

Endrū mīl savu dzīvi.
Vismaz tā viņš ir teicis cilvēkiem...

RIČARDS ROPERS

DZĪVOŠANAS
VĒRTS

RICHARD ROPER

**SOMETHING
TO LIVE FOR**

RIČARDS ROPERS

DZĪVOŠANAS
VĒRTS

KONTINENTS
RĪGA

UDK 821.111-3
Ro 516

Copyright © Richard Roper 2019
The moral right of Richard Roper to be identified as the
author of this work has been asserted in accordance with
the Copyright, Designs and Patents Act of 1988

Ričarda Ropera romāna "Dzīvošanas vērts"
publicēšanas tiesības pieder
"Apgādam "Kontinents""

No angļu valodas tulkojusi Biruta Vaiivode
Vāka noformējums latviešu valodā "Apgāds "Kontinents""

ISBN 978-9934-25-028-6

© Tulkojums latviešu valodā,
mākslinieciskais noformējums,
"Apgāds "Kontinents"", 2021

Veltu mammai un tētīm

1984. GADĀ PIENĒMTAIS SABIEDRĪBAS VESELĪBAS (SLIMĪBU KONTROLES) LIKUMS, SADAĻA NR. 46:

1) Vietējo varas iestāžu uzdevums ir rūpēties par to, lai tiktu apbedīta vai kremēta tāda persona, kas mirusi vai tikusi uzietā attiecīgās pašvaldības teritorijā, ja tiek konstatēts, ka nav atrodams neviens tuvinieks, kas uzņemas minēto pienākumu.

PIRMĀ NODAĻA

Endrū raudzījās uz zārku un pūlējās atcerēties, kas īsti tajā atdusas. Bija skaidrs vismaz tik daudz, ka aizgājējs ir vīrietis, bet šausmīgā kārtā vārds izrādījās pilnīgi pagaisis no atmiņas. Minējumi sašaurinājās līdz “Džonam” vai “Džeimsam”, ar novēlošanos prātā uzpeldēja arī “Džeiks”. Viņš nosprieda, ka šāds aizmāršības brīdis bijis neizbēgams, ja ņem vērā to, cik daudzās tamlīdzīgās bērēs ir nācies piedalīties, tomēr tas nemazināja īgnos pašpārmetumus.

Ja izdotos atcerēties vārdu, pirms to piemin vikārs, tas jau būtu zināms sasniegums. “Izvadišanas programmas, protams, nav, bet varbūt es varētu neuzkrītoši iemest aci darba telefonā? Vai tā būtu blēdišanās? Droši vien. Turklāt tamlīdzīgu manevru nebūtu viegli veikt arī sērotāju pilnā baznīcā, bet tas izrādās teju neiespējami, ja bērēs bez manis piedalās tikai vikārs.” Citkārt būtu klāt arī ap-

bedīšanas biroja pārstāvis, kas šoreiz savu neierašanos bija aizbildinājis ar slimību.

Drosmi laupīja arī tas, ka vikārs, atrazdamies tikai dažu pēdu attālumā no sava vienīgā klausītāja, kopš dievkalpojuma sākuma teju nenolaida no viņa acis. Ar šo garīdznieku Endrū vēl nebija iznākusi darīšana. Puiciskā izskata vikāra balss trīcēšanu visai neizdevīgā kārtā paspilgtināja tukšās baznīcas skanīgās atbalsis. Īsti gan nekļuva skaidrs, vai tiešām tur vainojama tikai iesācēja nerozitāte. Endrū mēģināja uzmundrinoši smaidīt, tomēr nešķīta, ka tas īpaši palīdz. "Varbūt derētu atzinīgi izslīet ikšķus? Nē, labāk tomēr ne."

Viņš atkal pievērsa skatienu zārkam. Varēja gadīties, ka aizgājēja vārds patiešām ir Džeiks, tomēr derēja atcerēties, ka minētais kungs bija nodzīvojis septiņdesmit astoņus gadus, un vecumā starp septiņdesmit un astoņdesmit pārāk daudz Džeiku gan neatrast, vismaz pagaidām ne. Toties pēc piecdesmit gadiem veco ļaužu aprūpes nami būs pilni ar Džeikiem un Veiniem, Tinkerbellām un Epltaizerām, kam muguras lejasdaļā vīd pabalējuši tetovējumi, kuru nozīmi var aptuveni tulkot kā "ceļa norādes nākamajiem piecdesmit jardiem".

"Jēziņ, savācies taču," Endrū aprāja sevi. Viņš te atradās tikai tāpēc, lai izrādītu cieņu nabaga dvēselei tās pēdējā ceļā un bērēs nodrošinātu tai zināmu kompāniju gadījumos, kad netaikim nav bijis ne ģimenes, ne draugu. "Cieņas izrādīšana, lūk, mans lozungs."

Diemžēl Džonam, Džeimsam vai Džeikam nebija vei-

cies ar cieņpilnu nāvi. Spriežot pēc vardarbīgas un nejaušas nāves gadījumu izmeklētājas ziņojuma, vecais vīrs bija nomiris, sēžot tualetē un lasot par klijāniem. Vēl ļaunāk, Endrū vēlāk bija atklājis, ka tā pat nebija īpaši laba grāmata. Tiesa gan, viņš neuzskatīja sevi par lietpratēju, tomēr nejutās pārliecināts, vai autoram, kura idzīgais stils krita acīs, izlasot tikai dažas rindkopas, būtu vajadzējis veltīt veselu lappusi piekūnu noķengāšanai. Aizgājējs minētajai lappusei bija ielocījis stūrīti, tātad droši vien piekrita autora vērtējumam. Velkot nost lateksa cimodus, Endrū bija domās piekodinājis sev izrādīt cieņu mirušajam, apsaukājot piekūnu vai jebkuru minētās sugas putnu, kad nākamo reizi gadīsies kādu no tiem ieraudzīt.

Atskaitot vēl dažas grāmatas par putniem, mājā neatradās itin nekas tāds, kas ļautu nojaust kaut ko vairāk par mirušā cilvēka personību. Nebija nedz mūzikas, nedz filmu ierakstu, nevienas gleznas pie sienām, nevienas fotogrāfijas uz palodzēm. Vienīgā īpatnība izrādījās virtuves bufetē uzietais neizprotami iespaidīgais brokastu pārslu "*Fruit 'n Fibres*" kārbu krājums. Zinot vienīgi faktu, ka te dzīvojis dedzīgs ornitologs ar nevainojamu gremošanas sistēmu, nebija iespējams nojaust, kāds cilvēks patiesībā bijis šis Džons, Džeimss vai Džeiks.

Endrū bija pārmeklējis īpašumu tikpat centīgi kā allaž. Apstaigājot savdabīgo vienstāva namiņu, kas izaicinoši slējās rindu māju apbūves vidū, viņam neizdevās atrast ne mazāko pierādījumu tam, ka mirušajam bijis kāds radinieks, ar kuru joprojām uzturētas attiecības. Neko ne-

deva arī klauvēšana pie blakus namu durvīm, jo radās iespāids, ka vienaldzīgie kaimiņi nav pamanījuši nedz vecā vīra eksistences faktu, nedz arī to, ka šī eksistence ir aprāvusies.

Vikāra runa bija stomīgi aiztaustījusies līdz Jēzus žēlastības pieminēšanai, un Endrū pieredze liecināja, ka bērū dievkalpojums tuvojas noslēgumam. “Man noteikti vajag atcerēties šī cilvēka vārdu, tas ir principa jautājums.” Pat būdams vienīgais pavadītājs, viņš visiem spēkiem pūlējās iejusties paraugsērotāja lomā, proti, izturēties tik cieņpilni, it kā telpā atrastos simtiem satriektu ģimenes locekļu. Pirms vērt baznīcas durvis, Endrū pat bija sācis noņemt pulksteni, juzdams, ka mirušā pēdējo ceļojumu nepieciešams pasargāt no vienaldzības, ko simbolizē sekunžu rādītāja bezkaislīgais apļojums.

Vikāra runa nepārprotami tuvojās finālam. Endrū vajadzēja pieņemt lēmumu.

“Džons,” viņš nosprieda. “Aizgājēja vārds katrā ziņā bija Džons.”

– Lai gan mēs ticam, ka Džona...

“Trāpīts!”

– ...pēdējie gadi nebija viegli un viņš bēdīgā kārtā pameta šo pasauli bez ģimenes un draugiem sev līdzās, mīrinājumu sniedz apziņa, ka šis ir pēdējais ceļojums, ko viņam nāksies veikt vientulībā, jo tas noslēgsies ar laipnības un mīlestības pārpilnu Dieva apskāvienu.

Pēc bērū dievkalpojumiem Endrū centās neuzkavēties baznīcā, jo vairākas reizes viņam bija nācies ielaisties ne-

veiklās sarunās ar apbedīšanas biroju pārstāvjiem, kā arī nejaušiem ziņkārīgajiem. Nudien apbrīnojami, cik daudz tādu ļautiņu iespējams sastapt slaistāmiēs ārpusē un gvelžam muļķīgas banalitātes! Vairoties no tamlīdzīgiem gadījumiem, Endrū bija iemanījies veikli pazust, tomēr šajā reizē, mirkli pavilcinājies pie baznīcas ziņojumu dēļa, kam piespraustā afiša solija neprātīgi jautru vasaras saulgriežu svinēšanu, viņš sajuta kādu piebungojam pie pleca tik uzstājīgi, it kā runa būtu par nepacietības pārņemtu dzeni. Tas izrādījās vikārs, kurš tuvumā izskatījās vēl jaunāks tādēļ, ka viņam bija bērnišķīgi zilas acis un galvvidū tik kārtīgi un taisni pāršķirts celiņš, itin kā par dēļa frizūru būtu parūpējusies mamma.

– Sveiki, jūs esat Endrū no pilsētas pašvaldības, vai ne?

– Tieši tā.

– Nelaimējās uzmeklēt aizgājēja tuviniekus? – Endrū papurināja galvu, un vikārs piemetināja: – Žēl gan, patiešām žēl. – Vikārs šķita tik uzbudināts, itin kā glabātu noslēpumu, ar kuru izmisīgi vēlas dalīties. – Vai es drīkstu jums kaut ko pavaicāt?

– Jā, – Endrū atļāva, klusībā meklēdams aizbildinājumu, kas liedz viņam apmeklēt neprātīgi jautrās saulgriežu svinības.

– Kā jums tas likās? – vikārs jautāja.

– Kas tieši... vai bēres? – Endrū precizēja, plūkādams no mēteļa auduma izspraukušos diedziņu.

– Jā. Precīzāk sakot, mans sniegums. Raugi, es neslēpšu, ka man tas bija pirmais dievkalpojums. Godīgi sakot,

jutos visai atvieglots, ka sāku ar tik pieticīgām bērēm, jo savā ziņā tas šķita tāds kā izmēģinājums. Cerams, ka tādejādi es esmu sagatavojies kārtīgai izvadišanai, kad baznīca ir pilna ar radiem un draugiem, ne tā kā šodien, kad ierodas tikai pārstāvis no pašvaldības. Tikai neapvainojieties, – viņš piebilda, uzlikdams plaukstu sarunas biedra delmam. Endrū savaldijās, lai pretīgumā neatrautos. Viņš necieta svešus pieskārienus un vēlējās, kaut daba viņam būtu dāvājusi iespēju aizsargāties, sacīsim, līdzīgi kalmāram iešļācot uzmācīgo personu acīs tinti. – Tātad, – vikārs neatlaidās, – jūsuprāt, kā man veicās?

“Ko īsti tu gribi no manis dzirdēt?” Endrū prātoja. “Nu, zārku tu nenogāzi zemē un nejauši nenodēvēji aizgājušo par misteru Hitleru, tālab es sacītu, ka no desmit punktiem esi nopelnījis desmit.”

– Jums veicās ļoti labi, – viņš atzina.

– Ak, no sirds pateicos, draugs, – vikārs tencināja ar īpaši intensīvu skatienu zilajās acīs. – Es augstu vērtēju jūsu viedokli.

Viņš pastiepa roku. To paspiedis, Endrū grasījās atvilkt savējo, bet vikārs turēja viņa plaukstu dzelžainā tvērienā.

– Man tagad vajadzētu doties, – Endrū bilda.

– Jā, jā, protams. – Visbeidzot vikārs palaida vaļā sarunas biedru.

Izbēdzis no turpmākas tincināšanas, Endrū atviegloti nopūtās un soļoja uz baznīcas vārtu pusi.

– Ceru, ka drīz redzēsimies, – viņam nopakaļ uzsauca vikārs.

OTRĀ NODAĻA

Gadu gaitā bērēm bija doti dažādi nosaukumi, sacīsim “Sabiedrības veselība”, “Līgums”, “Labklājība”, “Četrdesmit sestā nodaļa”, tikai neviens no pārdēvēšanas mēģinājumiem tā arī nespēja aizstāt oriģinālu. Padzirdējis teicienu “Nabagu bēres”, Endrū uzskatīja to par visnotaļ rosinošu, pat romantisku tādā kā Dikensa garā. Tas lika domāt par simt piecdesmit gadus senu pagātņi dubļos grimstošā nomaļā ciematā, kur pastāvīgi dzirdama vistu kladzināšana un divdesmit septiņu gadu vecumā no sifilisa mirst padzīvojis vīrs, ko zemes atjaunotnes nolūkā palicēji liksmi iemet bedrē. Endrū pieredze drīzāk gan liecināja par depresiju uzdzenošu vienaldzību. Likuma noteiktā kārtībā visām Apvienotās Karalistes pašvaldībām bija jārūpējas par apbedīšanu tiem, kuri paliek sabiedrības neievēroti un kuru aiziešanu mūžībā pamana tikai trūdoša liķa smakas vai nesamaksāta rēķina dēļ. Endrū